

Puutuoteteollisuus muodostaa biotalouden pohjan

Biotalous-ajattelu avaa merkittäviä kehittämismahdollisuuksia puutuoteteollisuudelle. Markkinatilanne sen sijaan on edelleen vaikea ja vain pientä valoa on näkyvissä ensi vuoden puolella.

Biotalous on hallituksen kärkihankkeista eniten puutuotealaan vaikuttava kokonaisuus. Puun jalostus ja siihen liittyvät laajat sivutuotevirrat muodostavat biotalouden kovan ytimen. Puun hyvät ominaisuudet tuotteissa parantavat hiilitasetta. Puutuotteiden valmistus tuottaa sivutuotteiden ansiosta enemmän energiaa kuin tuotteiden valmistukseen käytetään. Mikä muu materiaali pystyy samaan?

Biotalouteen liittyvissä kärkihankkeissa tärkeä tavoite on hiiletön, puhdas, uusiutuva ja kustannustehokas energia. Tavoitteena on nostaa kestäväällä tavalla uusiutuvan energian osuus 2020-luvulla yli 50 prosenttiin energian loppukulutuksesta, puolittaa tuontiöljyn käyttö kotimaan tarpeisiin ja lisätä energiaomavaraisuus yli 55 prosenttiin. Nämä kaikki tavoitteet tukevat puun käytön lisäämistä ja lisäävät uusien puutuotteiden tarpeellisuutta. Hiilitaseen seurannassa ja laskennassa on kuitenkin vielä paljon kehitettävää. Tavoitteet olisivat paljon nopeammin saavutettavissa, jos esimerkiksi uusissa rakentamismääräyksissä lähtökohtana olisi rakentamisen ympäristövaikutusten huomiointi laajemmin kuin pelkästään rakennuksen käytön aikainen energiankulutuksen minimointi. Näin saataisiin aikaan pienempi hiilijalanjälki.

Puutuoteteollisuuden kannattaa huomioida kehittämistyössään hiilitaseen merkitys sekä puutuotteiden energiaomavaraisuus ja tuoda sitä esille markkinointitoimissaan.

Digitalisaatiolla vauhtia myös puutuotteiden valmistukseen

Digitaalisen kehityksen on arvioitu tuottavan merkittävää etua palvelusektorille, mutta myös teollisuus tulee hyötymään digitaalisen liiketoiminnan mahdollisuuksista. Puutuoteteollisuuden yritysten tulisi nyt suunnata kehityspanoksia uusien digitaalisten menetelmien käyttöönottoon tuotekehityksessä, tuotannossa, myynnissä ja markkinoinnissa. Digitaalisten ratkaisujen kehittyminen parantaa puutuoteteollisuuden tuottavuutta, muuttaa kilpailuololoja ja avaa uusia markkinoita puutuoteteollisuutta palveleville yrityksille.

Digitaalisuus vahvistaa yrityskuvaa, kehittää asiakaspalvelua ja vahvistaa uusien asiakasryhmien tavoittamista. Lisäksi yritykset hyötyvät digitaalisuudesta kun liiketoimintaprosessit kohentavat kannattavuutta. Digikehitykseen panostavat yritykset menestyvät yleensä muita yrityksiä paremmin.

Rakentamisen määrät vihdoinkin kasvuun?

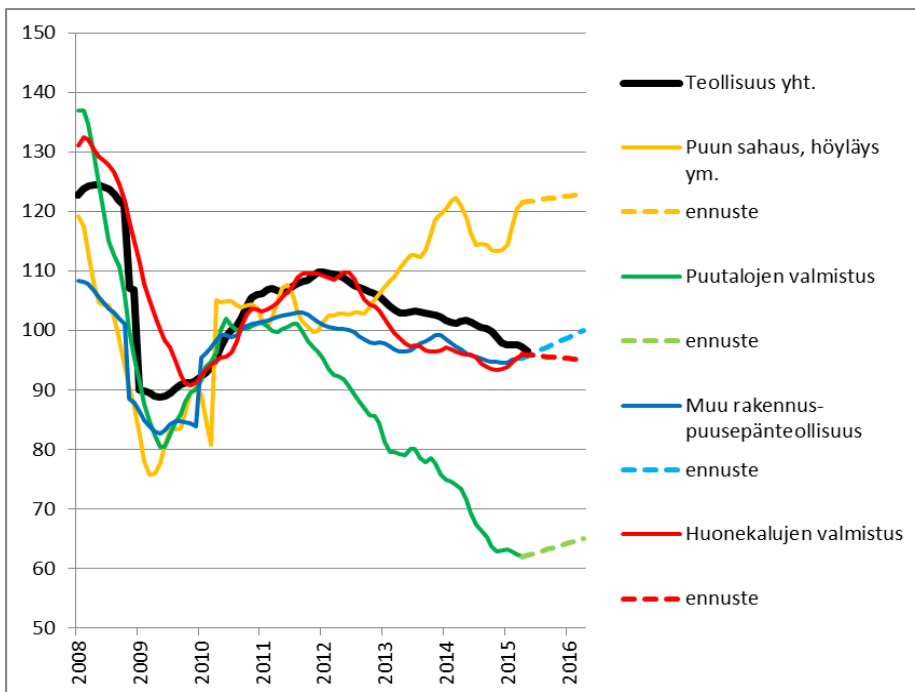
Kotimaan rakentamisen näkymät ovat olleet erittäin heikkoja ja se on osaltaan vaikuttanut negatiivisesti puutuotealaan. Rakentamisen taantuma on jatkunut jo usean vuoden ajan, mutta juuri nyt näyttää siltä, että aallon pohja on tavoitettu. Omakotitalojen rakennuslupien kysyntä on vihdoinkin kasvussa. Arvion mukaan rakentamiseen syntynyt patoutuma lähtisi purkautumaan vuoden 2016 aikana. Vuodesta 2015 ei vielä odoteta paljon parempaa.

Rakentamisen alamäki on näkynyt kaikilla puutuotealan toimialoilla. Sahatavaran kysyntää on helppottanut merkittävä viennin osuus, joka on kasvanut ja korvannut osittain kotimaan kysynnän jättämää aukkoa. Rakennuspuusepäntuotteissa vienti ei ole auttanut kovinkaan paljon, koska suuri osa tuotteista jää edelleen kotimaahan. Vain joissakin tuoteryhmissä, kuten ovissa, vienti on merkittävä

liiketoimintaa. Myös huonekalujen valmistajien päämarkkina on kotimaassa. Huonekalujen kysyntään ei kuitenkaan vaikuta vain rakentaminen, vaan siihen on vaikuttanut myös yleinen talouden alamäki. Huonekalujen tuontimäärät ovat edelleen korkealla ja kotimaisten valmistajien on vaikeaa löytää jakeluteitä tuotteilleen. Sähköinen kauppa on nyt tulossa vahvasti myös huonekalujen kauppaan ja tämän ovat osanneet jotkut valmistajatkin hyödyntää. Puutalojen valmistajista vain hirsitalojen valmistajilla on merkittävää vientitoimintaa. Muut valmistajat kilpailevat kotimaan markkinoilla ja nykyisillä omakotien rakentamismäärillä ala on ajautunut kriisiin.

Asuntojen tarve on kuitenkin pysynyt korkealla tasolla, eikä esimerkiksi pientalorakentamisen kysyntä ole kadonnut. Ihmisillä ei vain ole ollut kykyä tai uskallusta hankkia uusia asuntoja. Rakentamiseen tarve patoutuu ja olettaa sopii, että rakentaminen kääntyy kasvu-uralle, kunhan taloustilanteen tuomaa epävarmuutta saadaan voitettua.

Kuva 1: Liikevaihdon indeksin kehitys teollisuudessa yhteensä, puun sahaus, höyläys kyllästys sekä huonekalujen, puutalojen ja rakennuspuusepäntuotteiden valmistuksessa vuosina 2008–04/2015 ja lähiajan ennuste. Lähde: Toimiala Online / Tilastokeskus, suhdannepalvelut 2010 = 100

Puutuotealan toimialoista vain sahauksen indeksi on teollisuuden liikevaihdon indeksistä korkeammalla. Sahauksessa viennin osuus on merkittävä ja sitä on onnistuttu lisäämään varsin hyvin, joten liikevaihdon indeksi on noussut selvästi teollisuuden indeksistä ylemmäksi. Puutalojen ja huonekalujen valmistusindekseissä näkyy kotimarkkinariippuvuus.

Ennustan huonekalujen valmistusta lukuun ottamatta kaikkien muiden puutuotealojen liikevaihdon indeksin pysyvän nykyisellä tasolla tämän vuoden, mutta odotan indeksien kääntyvän nousuun vuoden 2016 aikana, ehkä jo osittain vuoden 2015 lopullakin. Tämä perustuu olettamukseen, että pitkään heikkona ollut yleinen taloustilanne paranee, ja osittain patoutunut kysyntä erityisesti rakentamisessa alkaa purkautua. Jos talouden epävarmuuksia saadaan voitettua, voi kasvu olla merkittävämpäänkin.

Lisätiedot:

toimialapäällikkö Pasi Loukasmäki, Kainuun ELY-keskus, puh. 044 362 5888

kehittämispäällikkö Esa Tikkanen, työ- ja elinkeinoministeriö, puh. 050 040 5459